

OKRESNÁ PROKURATÚRA DUNAJSKÁ STREDA
Nám. sv. Štefana 1, 929 21 Dunajská Streda 1

Číslo: 1 Pv 1148/13/2201-45
EEČ: 2-16-25-2017

Dunajská Streda 30.01.2017

U Z N E S E N I E

Trestná vec: obv. **XXXXX**

Trestný čin: prečin: neodvedenie dane a poistného podľa § 277 odsek 1, odsek 2 písmeno b Trestného zákona

Rozhodol: prokurátor Okresnej prokuratúry Dunajská Streda

Podľa § 215 odsek 1 písmeno b Trestného poriadku **zastavujem** trestné stíhanie obvineného:

XXXXX

dátum narodenia: XXXXX
miesto narodenia: XXXXX
trvalé bydlisko: XXXXX XXXXX
väzba: nie

ktorý je trestne stíhaný pre trestný čin:

- prečin: neodvedenie dane a poistného podľa § 277 odsek 1, odsek 2 písmeno b Trestného zákona

štádium: dokonaný trestný čin

forma trestnej súčinnosti: jeden páchatel' vo veci

na tom skutkovom základe, že:

ako podnikateľ – fyzická osoba s obchodným menom XXXXX Á+A s miestom podnikania Gabčíkovo, Poľná 367, okr. Dunajská Streda, IČO: 32 328 095 zrazil svojim zamestnancom poistné na sociálne poistenie za obdobie od 01.05.2006 do 31.10.2010 vo výške 2 606,86 €, avšak oprávnenému, Sociálnej poisťovni, pobočka Dunajská Streda, Galantská cesta 693/5 uvedenú sumu neodviedol, čím Sociálnej poisťovni, spôsobil škodu vo výške 2 606,86 €.,

lebo tento skutok nie je trestným činom a nie je dôvod na postúpenie veci.

Odôvodnenie:

Vyšetrovateľ Okresného riaditeľstva PZ v Dunajskej Strede, Odboru kriminálnej polície (ďalej len „vyšetrovateľ PZ“) uznesením č. ORP-889/OEK-DS-2013 zo dňa 17.12.2013 začal podľa § 199 ods. 1 Tr. por. trestné stíhanie vo veci zločinu neodvedenia dane a poistného podľa § 277 ods. 1, ods. 2 písm. b/ Tr. zák.

a následne uznesením č. ORP-889/OEK-DS-2013 zo dňa 08.12.2014 podľa § 206 ods. 1 Tr. por. v spojení s opravným uznesením zo dňa 28.08.2015 vzniesol obvinenie XXXXX za prečin neodvedenia dane a poistného podľa § 277 ods. 1 Tr. zák., ktorého sa mal obvinený dopustiť na tom skutkovom základe, ako je uvedené vo výrokovvej časti tohto uznesenia.

V predmetnej trestnej veci bolo v rámci prípravného konania vykonané rozsiahle dokazovanie, ktoré pozostávalo predovšetkým z výsluchov obvineného Árpáda Patasiho, zástupcu poškodenej XXXXX, svedkov XXXXX, XXXXX, XXXXX, XXXXX, XXXXX, ďalej boli zabezpečené listinné dôkazy, a to najmä pracovné zmluvy, dohody o skončení pracovného pomeru, oznámenie Sociálnej poisťovne o vykonávaní zrážok z dôchodku, potvrdenie o vykonaných zrážkach, správa Sociálnej poisťovne o zmenách stavu účtu individuálneho poistenca, zoznam exekučných konaní, potvrdenia o platbách, výpis zo živnostenského registra, zoznam zamestnancov a mesačné výkazy, ako aj ďalšie správy a relácie o osobe obvineného.

Dokazovaním vykonaným v prípravnom konaní boli zistené nasledovné skutočnosti:

Obvinený Árpád XXXXX využil svoje zákonné oprávnenie a odoprel k veci vypovedať. Z výpovedí svedkov XXXXX a XXXXX vyplýva, že mzda im bola vyplatená v hotovosti od Árpáda Patasiho, pričom ostatní svedkovia využili svoje právo podľa § 130 ods. 1 Tr. por. a odmietli vo veci vypovedať dôvodiac, že obvinený Árpád XXXXX je ich rodinným príslušníkom.

V priebehu vyšetrovania bola vypočutá v procesnom postavení svedka – poškodeného XXXXX, poverená zamestnankyňa Sociálnej poisťovne, pobočka Dunajská Streda, ktorá k veci uviedla, že platiteľ poistného Árpád XXXXX Á+A, IČO: 32328095, podával každý mesiac mesačné výkazy poistného za zamestnávateľa ako aj za zamestnancov, avšak za mesiace máj 2006 až október 2010 nezaplatil v lehotách splatnosti na účet sociálnej poisťovne poistné na sociálne poistenie priznané v mesačných výkazoch za zamestnávateľa v celkovej výške 2.600,64 €. Záverom mala za to, že v okamihu podania mesačného výkazu zamestnávateľom tento vykonal úkony vyplývajúce mu zo zákona, a teda že pri vyplatení mzdy svojim zamestnancom zrazil aj vykázané odvody, avšak nemá vedomosť o tom, či povinný subjekt skutočne tieto odvody zrazil a nemá ani možnosť zaobstarať dôkazy o tejto skutočnosti.

Doplnením dokazovania, a to v intenciách záväzného pokynu dozorujúceho prokurátora, bolo zistené, že podnikateľský subjekt XXXXX Á+A mal podnikateľský účet č. ú.: SK 720900000000021921386, vedený v Slovenskej sporiteľni, a.s., ku ktorému účtu mal dispozičné právo XXXXX, nar. XXXXX a jeho manželka XXXXX, nar. 12.04.1959, pričom dňa 30.01.2008 bol predmetný účet zrušený. Z výpisov z uvedeného účtu za obdobie od 01.04.2006 do 30.01.2008 bolo zistené, že ku dňu 01.04.2006 bol zostatok na účte vo výške 1.509,63 Sk (t.j. v prepočte 50,11 €), ku dňu 01.01.2007 bol zostatok na účte vo výške 237,63 Sk (t.j. v prepočte 7,88 €) a ku dňu 01.01.2008 bol zostatok na účte v zápornej výške -517,37 Sk (t.j. v prepočte -17,17 €), pričom v uvedenom období okrem jedného vkladu vo výške 700,- Sk (t.j. v prepočte 23,23 €) a jedného výberu z účtu vo výške 200,- Sk (t.j. v prepočte 6,63 €)

neboli realizované žiadne transakcie, resp. výbery a boli na ňom zúčtované len poplatky za vedenie účtu a poplatky za vyhotovenie a doručenie výpisu.

Z daňového priznania k dani z príjmov fyzickej osoby za zdaňovacie obdobie 2010 vyplýva, že za uvedené obdobie mal daňový subjekt nulovú daňovú povinnosť, hoci v priložených dokladoch ako Výkaz o príjmoch a výdavkoch a Výkaz o majetku a záväzkoch, v kolónke podpisový záznam osoby zodpovednej za vedenie účtovníctva figuruje podpis XXXXX.

Ďalej bolo v rámci doplnenia dokazovania vykonané šetrenie ohľadne zabezpečenia účtovníctva podnikateľského subjektu, resp. údajov o osobe zodpovednej za vedenie účtovníctva, avšak zo správy Daňového úradu Trnava, pobočka Dunajská Streda, vyplynulo, že nemajú žiadne informácie o tom, kto vyplnil, predložil a viedol účtovníctvo uvedeného daňového subjektu, ktorý za roky 2009, 2011, 2012, 2013, 2014 a 2015 ani nepodal daňové priznania k dani z príjmov fyzickej osoby. Ohľadne uvedenia týchto skutočností bol opakovane vypočutý aj obvinený Árpád XXXXX, ktorý však využil svoje právo podľa § 34 ods. 1 Tr. por. a vo veci nevypovedal.

V rámci šetrenia týkajúceho sa účtov podnikateľského subjektu Árpád XXXXX Á+A, ako aj samotného účtovníctva sa nepodarilo zistiť nové relevantné skutočnosti, nebolo možné zabezpečiť účtovníctvo, resp. nebolo možné ustáliť osobu alebo organizáciu, ktorá viedla účtovníctvo uvedeného podnikateľského subjektu.

Podľa § 2 ods. 10 Tr. por., orgány činné v trestnom konaní postupujú tak, aby bol zistený skutkový stav veci, o ktorom nie sú dôvodné pochybnosti, a to v rozsahu nevyhnutnom na ich rozhodnutie. Dôkazy obstarávajú z úradnej povinnosti. Právo obstarávať dôkazy majú aj strany. Orgány činné v trestnom konaní s rovnakou starostlivosťou objasňujú okolnosti svedčiace proti obvinenému, ako aj okolnosti, ktoré svedčia v jeho prospech, a v oboch smeroch vykonávajú dôkazy tak, aby umožnili súdu spravodlivé rozhodnutie.

V § 2 ods. 10 Tr. por. je vyjadrená jedna zo zásad trestného konania - zásada náležitého zistenia skutkového stavu veci, ktorá v sebe, okrem iného zahŕňa aj povinnosť orgánov činných v trestnom konaní obstarávať dôkazy z úradnej povinnosti a zistenie skutkového stavu veci, o ktorom nie sú dôvodné pochybnosti, v rozsahu nevyhnutnom na rozhodnutie.

Podľa § 119 ods. 1 Tr. por., v trestnom konaní treba dokazovať najmä, či sa stal skutok a či má znaky trestného činu, kto tento skutok spáchal a z akých pohnútok, závažnosť činu vrátane príčin a podmienok jeho spáchania.

Podľa § 8 Tr. zák., trestný čin je protiprávny čin, ktorého znaky sú uvedené v tomto zákone, ak tento zákon neustanovuje inak.

V zásade sa predpokladá, že čin, ktorý vykazuje znaky uvedené v osobitnej časti Trestného zákona, je aj protiprávny. Nie každé protiprávne konanie je však možné a potrebné posudzovať ako trestný čin. Základným predpokladom trestnej zodpovednosti je pôsobenie konania na spoločenské vzťahy chránené Trestným zákonom a to, či toto konanie obsahuje všetky znaky objektívnej (konanie, príčinná

súvislosť a následok) a subjektívnej povahy (zavinenie).

Podľa § 15 Tr. zák., trestný čin je spáchaný úmyselne, ak páchatel'

a) chcel spôsobom uvedeným v tomto zákone porušiť alebo ohroziť záujem chránený týmto zákonom, alebo

b) vedel, že svojím konaním môže také porušenie alebo ohrozenie spôsobiť, a pre prípad, že ho spôsobí, bol s tým uzrozumený.

V tejto súvislosti treba uviesť, že z vyššie uvedeného ustanovenia Trestného poriadku vyplýva, že v trestnom konaní treba vykonať dokazovanie aj vo vzťahu ku všetkým skutočnostiam, z ktorých možno zistiť, za akých okolností a z akých príčin bol trestný čin spáchaný. Predmetom dokazovania majú byť aj všetky okolnosti, ktoré viedli k trestnej činnosti a umožnili jej spáchanie, všetky okolnosti, ktoré charakterizujú osobu páchatela, formu zavinenia ako aj príčinnú súvislosť a následky trestného činu.

Podľa § 277 ods. 1 tr. zák., kto v malom rozsahu zadrží a neodvedie určenému príjemcovi splatnú daň, poistné na sociálne poistenie, verejné zdravotné poistenie alebo príspevok na starobné dôchodkové sporenie, ktoré zrazí alebo vyberie podľa zákona, v úmysle zadovážiť sebe alebo inému neoprávnený prospech, potrestá sa odňatím slobody na jeden až päť rokov.

Objektom tohto trestného činu podľa prvej aliney je záujem štátu na riadnom odvádzaní dane, poistného na sociálne poistenie, verejné zdravotné poistenie, alebo príspevku na starobné dôchodkové poistenie. V podstate ide o špecifický druh sprenevery. Na trestnosť činu sa vyžaduje, aby páchatel' "zadržal a neodviedol" uvedené splatné odvody určenému príjemcovi. Táto podmienka je splnená vtedy, ak páchatel' zadrží a súčasne neodvedie príjemcovi splatné odvody, ktoré má k dispozícii.

Poistné na sociálne poistenie, t.j. na nemocenské poistenie, dôchodkové poistenie, úrazové poistenie, poistenie v nezamestnanosti vykazuje a odvádza zamestnávateľ formou zrážok z hrubých miezd zamestnancov Sociálnej poisťovni. Poistné je splatné v deň, ktorý je určený na výplatu príjmov tvoriacich vymeriavací základ zamestnanca a na trestnosť činu sa vyžaduje, aby páchatel' "zadržal a neodviedol" uvedené splatné odvody určenému príjemcovi. Táto podmienka je splnená vtedy, ak páchatel' zadrží a súčasne neodvedie splatné odvody, ktoré má k dispozícii, príjemcovi.

Trestný čin neodvedenia dane a poistného je prečinom a z hľadiska subjektívnej stránky ide o úmyselný trestný čin, ktorý sa podľa druhej aliney musí vzťahovať aj na zadováženie neoprávneného prospechu (sebe alebo inému).

V tejto súvislosti je potrebné opakovane zdôrazniť, že zavinenie je obligatónnym znakom subjektívnej stránky každého trestného činu, pričom Trestný zákon vychádza z dôsledného uplatňovania zodpovednosti za zavinenie, keďže uvedená zásada patrí medzi základy, na ktorých je vybudovaná definícia trestného činu, čo napokon vyplýva aj z ustanovenia § 17 Tr. zák., podľa ktorého pre trestnosť činu treba úmyselné zavinenie, ak Trestný zákon výslovne neustanovuje, že stačí

zavinenie z nedbanlivosti.

Význam uplatňovania zásady za zavinenie spočíva v tom, že k naplneniu trestnej zodpovednosti za následok nestačí ho len spôsobiť, ale je nutné ho taktiež zaviniť. Bez zavinenia teda nie je trestný čin a ani trest. Zavinenie sa pritom musí vzťahovať na všetky skutočnosti, ktoré sú znakom skutkovej podstaty trestného činu (R 20/1981). Pokiaľ by sa zavinenie k niektorej z požadovaných skutočností nevzťahovalo, nie je daná subjektívna stránka trestného činu a preto je vylúčená trestná zodpovednosť páchatel'a.

Pri danom trestnom čine ide teda o úmyselný trestný čin, ktorý sa musí vzťahovať aj na „zadováženie neoprávneného prospechu (sebe alebo inému)“. V tomto prípade, ide preto o osobitnú pohnútku, ktorá musí byť tiež počas trestného konania dôkazne preukázaná. Z uvedeného zákonného ustanovenia pritom ďalej vyplýva, že na vyvodenie trestnoprávnej zodpovednosti nestačí len neodvedenie povinných platieb oprávneným subjektom, ale je nevyhnutné, aby tieto platby boli aj skutočne zrazené a následne zadržané.

K samotnému neodvedeniu povinných platieb možno dodať, že prípadné nedoplatky (na dani alebo poistnom) oprávnené subjekty riadne vymáhajú prostriedkami iných právnych odvetví, než je trestné právo, a to napríklad exekučným daňovým konaním, resp. klasickými exekúciami, kde záväzky voči oprávneným subjektom sú ešte navrhované o penále a podobne. Štát teda kriminalizuje neodvádzanie povinných platieb len vtedy, ak mu predchádza aj skutočné zrazenie a úmyselné zadržanie povinných platieb.

Z konštantnej judikatúry vyplýva, že vyvodiť trestnú zodpovednosť za trestný čin neodvedenia dane a poistného voči príslušnej zodpovednej osobe je možné len vtedy, ak zamestnávateľ svojim zamestnancom z hrubej mzdy skutočne zrazil príslušné čiastky (zálohy na daň a poistné) a neodviedol ich oprávneným subjektom, t.j. len vtedy, pokiaľ zamestnávateľ mal dostatok finančných prostriedkov na výplatu hrubých miezd a čiastky zrazené zamestnancom použil na iné účely alebo si ich ponechal. Ak mal zamestnávateľ k dispozícii len finančné prostriedky postačujúce na vyplatenie čistých miezd zamestnancom, takže po ich vyplatení by mu už nezostalo na odvedenie zodpovedajúcich čiastok dane a poistného oprávneným subjektom, nemôže dôjsť k spáchaniu uvedeného trestného činu, nakoľko k skutočným zrážkam zo mzdy nedošlo.

Pre vyvodenie trestno-právnej zodpovednosti preto nestačí, že zamestnávateľ si riadne plní svoje (účtovné) povinnosti a pravidelne (mesačne) zasiela výkazy o odvodových povinnostiach oprávneným poisťovniam, na ktorých sú účtovne zaznamenané príslušné zrážky povinných platieb z miezd zamestnancov, pretože mesačné výkazy nehovoria nič o tom, či zamestnávateľ aj zrážky skutočne (reálne) vykonával (teda, či vôbec disponoval takým objemom finančných prostriedkov, že zrážky aj vykonávať mohol). Zamestnávateľa možno preto trestnoprávne postihnúť za trestný čin neodvedenia dane a poistného podľa § 277 ods. 1 Tr. zák. len vtedy, ak reálne (skutočne) zrazil zo mzdy zamestnanca povinné platby a úmyselne ich neodviedol. Ak sa tak nestalo, a zamestnávateľ nemal finančné prostriedky na výplatu hrubých miezd, nemôže ísť o trestný čin, nakoľko zamestnávateľ nič v skutočnosti nezrážal a teda ani nezadržával, pričom je bez významu, že tak robil „na

papieri“ (t.j. v mesačných výkazoch, ktoré riadne vyhotovoval a zasielal oprávneným subjektom). Pojem zrážka povinných platieb je totiž len účtovná operácia, a preto zrážky vykonané „na papieri“ (mesačné výkazy) nemusia byť zhodné so zrážkami, ktoré boli alebo neboli vykonané v skutočnosti (tzv. skutočné zrážky alebo zrážky reálne vykonané).

Z uvedeného výkladu je zrejmé, že úmyselné zavinenie (subjektívna stránka) ako znak základnej skutkovej podstaty trestného činu neodvedenia dane a poistného podľa § 277 ods. 1 Tr. zák. nie je možné automaticky (alebo až mechanicky) vyvodzovať len z porušenia konkrétnej právnej povinnosti (napríklad z porušenia povinnosti platiť splatné poistné). V súhrne preto platí, že na vyvodenie trestno-právnej zodpovednosti nepostačuje vznik stavu, že platby (odvody) neboli riadne a včas zaplatené.

V súvislosti so subjektívnou stránkou trestného činu neodvedenia dane a poistného je ďalej potrebné upozorniť na skutočnosť, že podmienkou trestno-právnej zodpovednosti je preukázanie, že zamestnávateľ mal k dispozícii potrebné finančné prostriedky, ktoré ale neodviedol do príslušného fondu. Je teda potrebné preukázať, že príslušné zákonom ustanovené čiastky z hrubej mzdy svojich zamestnancov skutočne zrazil a v rozpore so zákonom ich neodviedol určeným príjemcom. Táto skutočnosť musí byť v trestnom konaní spoľahlivo preukázaná a je preto potrebné, aby orgány činné v trestnom konaní zistili všetky okolnosti pre posúdenie otázky, či obvinený reálne disponoval finančnými prostriedkami, z ktorých by mohol zákonné platby odvádzať.

Vyhodnotením dôkaznej situácie je možné konštatovať, že bez účtovnej agendy nie je možné v danej veci objektívne preukázať, či podnikateľský subjekt XXXXX XXXXX Á+A skutočne zrazil svojim zamestnancom príslušné zrážky z hrubej mzdy a neodviedol ich poškodenému, a či uvedený subjekt vôbec mal dostatok finančných prostriedkov na úhradu všetkých svojich záväzkov, resp. že pokiaľ mal dostatok finančných prostriedkov na ich výplatu, tieto použil na iné účely alebo si ich ponechal v osobitnej pohnútke (zadováženie neoprávneného prospechu sebe alebo inému, či spôsobenie škody inému).

Prihliadajúc na uvedené skutočnosti mám za to, že trestné stíhanie obvineného Árpáda Patasiho by bolo z dôvodu absencie právne relevantných dôkazov v rozpore s úmyslom zákonodarcu, ako aj s dikciou príslušných trestnoprávných ustanovení, keď v danom prípade absentuje nielen naplnenie objektívnej stránky trestného činu podľa § 277 Tr. zák., ale aj naplnenie jeho subjektívnej stránky (úmyslu).

Preskúmaním kompletného obsahu spisového materiálu, ktorý mi bol predložený po skončení vyšetrovania, po posúdení a vyhodnení všetkých doposiaľ zabezpečených a vykonaných dôkazov, som podľa svojho vnútorného presvedčenia založeného na starostlivom uvážení všetkých okolností prípadu jednotlivo aj v ich súhrne s poukazom na § 2 odsek 12 Tr. por., pri zistení skutkového stavu veci v rozsahu nevyhnutnom na vydanie zákonného rozhodnutia (§ 2 odsek 10 Trestného poriadku) dospel k záveru, že skutok, ktorý je predmetom tohto trestného konania nie je trestným činom a nie je dôvod na postúpenie veci.

Z vyššie uvedených dôvodov som preto rozhodol tak, ako je to uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu je prípustná sťažnosť, ktorú možno podať orgánu, ktorý rozhodnutie vydal, do troch dní od oznámenia uznesenia. Sťažnosť má odkladný účinok. (§ 185 a nasl. Tr. por.)

Mgr. Marián Jančár
prokurátor